

De resultaten van het buurtveiligheidsonderzoek van het AmsterdamPinkPanel 2017-2018

FACTSHEET

In deze factsheet staan de resultaten van het jaarlijkse buurtveiligheidsonderzoek van het AmsterdamPinkPanel (APP), een samenwerking tussen de Universiteit van Amsterdam en COC Amsterdam. Ook dit jaar deed weer een groot aantal panelleden (N= 427) uit zowel Amsterdam als daarbuiten mee aan het onderzoek, dat in het voorjaar van 2018 plaatsvond.

Belangrijkste bevindingen van het onderzoek:

- Het algemeen veiligheidsgevoel onder leden van het APP scoorde dit jaar een 7,9 op een schaal van 1 tot 10. Dit is vergelijkbaar met eerdere jaren.
- Jongere APP-leden, lager opgeleiden en zij met een laag inkomen voelen zich minder veilig. Ook alleenstaanden, mensen die minder uit de kast zijn en mensen die al eerder anti-homo geweld of anti-homo discriminatie hebben meegemaakt, voelen zich minder veilig.
- Binnen Amsterdam voelen APP-leden die in Amsterdam Zuidoost wonen zich het minst veilig.
- Gemiddeld verwachten transgenders in grotere mate slachtoffer te gaan worden van een onveilige situatie dan cis mannen en vrouwen.
- Een kwart van de APP-leden geeft aan het afgelopen jaar een onveilige situatie meegemaakt te hebben; jongere panelleden maken vaker een onveilige situatie mee.
- Als er onbekende omstanders bij de onveilige situatie aanwezig waren, dan negeerden deze omstanders de onveilige situatie vaak.
- Veel panelleden reageren niet op een onveilige situatie of geven een verbale reactie. Achteraf praten velen er met vrienden over. Slechts een minderheid doet aangifte, al lijkt het aandeel wel iets gestegen te zijn ten opzichte van eerdere jaren.
- Panelleden gebruiken verschillende manieren om onveilige situaties te vermijden, zoals omlopen bij een onveilige situatie, bepaalde onveilige plekken vermijden en proberen in een veilige buurt te gaan wonen.
- Panelleden die een onveilige situatie hebben meegemaakt geven aan dat zij in grotere mate hun gedrag aanpassen (bijvoorbeeld bepaalde plekken vermijden, of zich minder herkenbaar als LHBTI-burger gedragen) dan panelleden die geen onveilige situatie hebben meegemaakt.

Nieuwsgierig geworden? Lees dan de volledige onderzoeksrapportage hieronder!

Resultaten LHBTI-Veiligheidsmonitor 2017-2018

ONDERZOEKSRAPPORTAGE

Inleiding

In het voorjaar van 2018 is het APP-buurtveiligheidsonderzoek uitgevoerd, inmiddels voor de vierde keer. In deze korte onderzoeksrapportage worden de belangrijkste resultaten van dit onderzoek gepresenteerd. Het eerste deel van deze rapportage gaat in op het veiligheidsgevoel onder LHBTI-burgers. In het tweede deel wordt beschreven in welke mate LHBTI-burgers verwachten slachtoffer te worden van discriminatie en geweld. In het derde en laatste deel ligt de focus op incidenten die LHBTI-burgers daadwerkelijk hebben meegemaakt.

DEEL 1: VEILIGHEIDSGEVOEL

Veiligheidsgevoel LHBTI-burgers in 2017-2018 onveranderd

Het veiligheidsgevoel van de leden van het APP in 2017-2018 is vrijwel gelijk aan het veiligheidsgevoel in 2015 en 2016. In 2017-2018 gaven de leden het veiligheidsgevoel een 7,9, tegen een 8,0 in 2015 en 2016 (op een schaal van 0 tot en met 10). Net als in 2016 zijn er geen verschillen gevonden tussen lesbiennes, homoseksuelen en biseksuelen wat betreft veiligheidsgevoel.

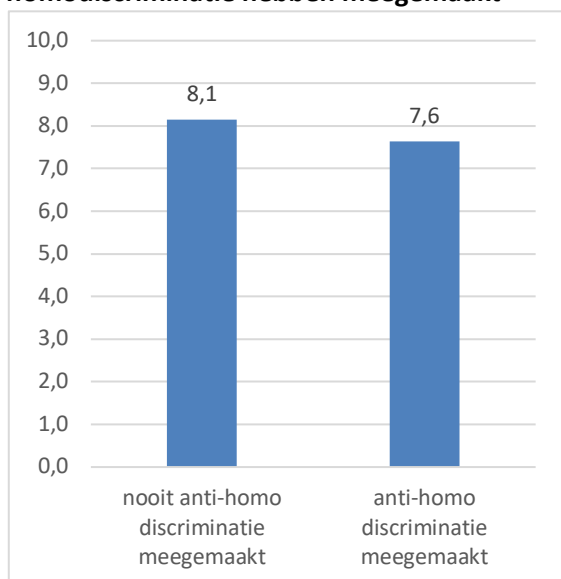
Net als in 2016 vonden we in 2018 **dat APP-leden in de oudste leeftijdscategorie (62-87 jaar) zich veiliger voelden (8,3) dan APP-leden in de jongste leeftijdscategorie (16-41 jaar) (7,7).** Ook vonden we, in overeenstemming met de resultaten van het onderzoek in 2016, **dat APP-leden met een hoog opleidingsniveau zich veiliger voelen (7,9) dan APP-leden met een laag opleidingsniveau (6,9)** en dat APP-leden die meer verdienen zich veiliger voelen dan zij die minder (minder dan 31.000 euro per jaar) verdienen.

Ook vonden we dat **alleenstaande APP-leden zich minder veilig voelen (7,7) dan APP leden die niet alleen wonen (8,1).** Ook dit is in overeenstemming met de resultaten van het onderzoek in 2016. Daarnaast laten de resultaten van het onderzoek in 2018 net als in 2016 zien dat naarmate APP-leden meer uit de kast zijn (bij hun vrienden, of familie, of op hun werk/school of in de buurt) zij zich veiliger voelen.

We vonden in 2017-2018 ook opnieuw dat zij die ooit slachtoffer zijn geweest van anti-homo discriminatie (7,6) of van anti-homo geweld (7,4) zich onveiliger voelen dan zij die hier geen slachtoffer van zijn geweest (8,2 en 8,1 respectievelijk) (zie Figuur 1). APP-leden die in de 12 maanden voorafgaande aan het onderzoek een onveilige situatie hebben meegemaakt voelen zich een stuk onveiliger (6,8) dan zij die geen onveilige situatie hebben meegemaakt (8,3).

Figuur 1. Verschillen in veiligheidsgevoel onder APP-leden die wel of niet ooit anti-homodiscriminatie hebben meegemaakt

Respondenten konden op de vraag 'In het algemeen, hoe veilig voel je je als LHBTI-er in jouw leefomgeving?' een cijfer tussen de 0 en 10 als antwoord geven. De getoonde waarden zijn de gemiddeldes van degenen die wel en niet ooit anti-homo discriminatie hebben meegemaakt. De APP-leden die nooit anti-homo discriminatie hebben meegemaakt, zijn als referentiecategorie genomen. Dit betekent dat statistisch getoetst is of het gemiddelde van de groep die wel anti-homo discriminatie heeft meegemaakt significant afwijkt van het gemiddelde in deze groep. Dit was het geval.

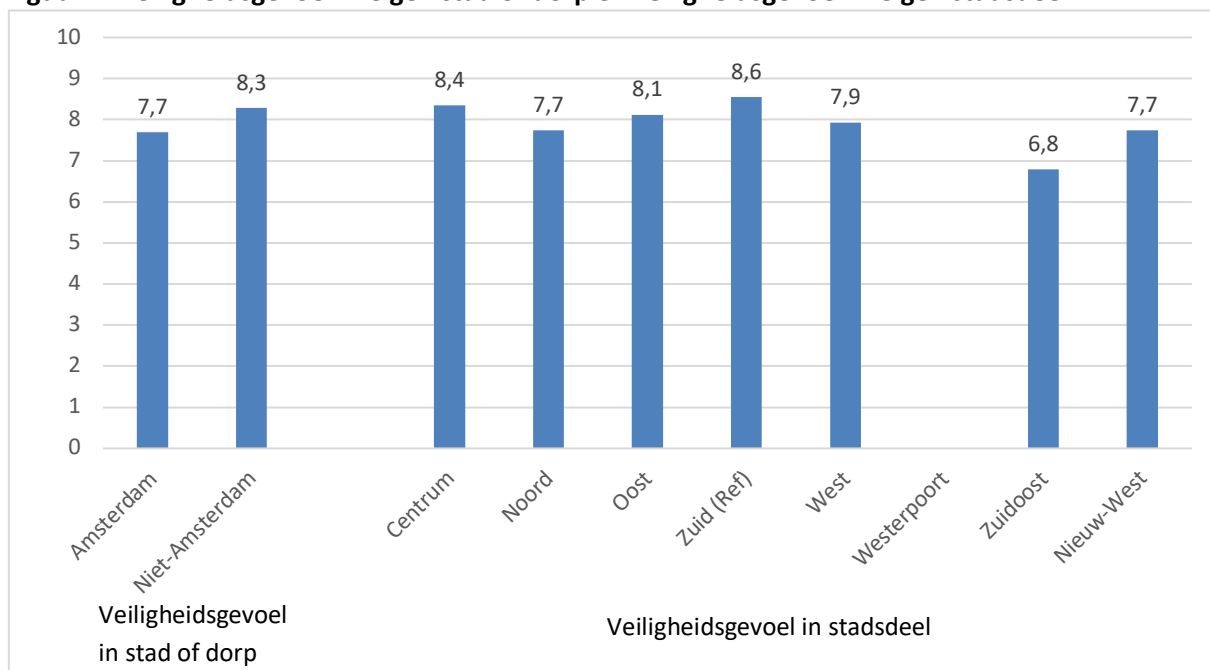
Amsterdammers voelen zich minder veilig dan niet-Amsterdammers

Als we kijken naar het veiligheidsgevoel in het algemeen dan zien we dat **Amsterdammers zich minder veilig voelen (7,8) dan niet-Amsterdammers (8,2)**. Daarnaast hebben we de leden van het APP ook gevraagd naar hoe veilig ze zich voelen in hun eigen stad of dorp. We vonden, net als vorig jaar, dat Amsterdammers zich minder veilig voelen in hun eigen stad (7,7) dan niet-Amsterdammers in hun stad of dorp (8,3). We hebben aan de Amsterdamse leden van het APP ook gevraagd hoe veilig men zich voelt in het eigen stadsdeel. Het veiligst voelen zich de APP-leden die in Amsterdam-Zuid wonen. **Het onveiligst voelen zich zij die in Amsterdam-Zuidoost wonen**. De verschillen tussen de overige stadsdelen waren niet statistisch significant (zie Figuur 2).

Gevraagd naar het veiligheidsgevoel in verschillende Amsterdamse LHBTI-uitgaansgebieden scoren de Reguliersdwarsstraat (7,5), de Zeedijk (7,5), de Warmoesstraat (7,0), de Amstel (7,6), de Kerkstraat (7,4) en de Halvemaansteeg (7,2) ongeveer hetzelfde als in 2016. In 2018 hebben we echter gevraagd naar het veiligheidsgevoel in meer uitgaansgebieden. **Opvallend is dat de APP-leden zich relatief onveilig voelen in de omgeving van de Amsterdam Arena (5,7), het Leidseplein (6,2) en het Rembrandtplein (6,4)**. Het veiligheidsgevoel in de Spuistraat en de Jordaan scoren relatief hoger (7,4 en 7,8 respectievelijk).

Figuur 2. Veiligheidsgevoel in eigen stad of dorp en veiligheidsgevoel in eigen stadsdeel.

Toelichting Figuur 2: Stadsdeel Zuid is de referentiecategorie. Dit houdt in dat statistisch getoetst is of de gemiddeldes van andere stadsdelen significant afwijken van het gemiddelde van stadsdeel Zuid. Dit is het geval voor stadsdeel Zuidoost. Er deden in 2018 geen APP-leden uit stadsdeel Westerpoot mee.

DEEL 2: VERWACHTING IN ONVEILIGE SITUATIE TERECHT TE KOMEN

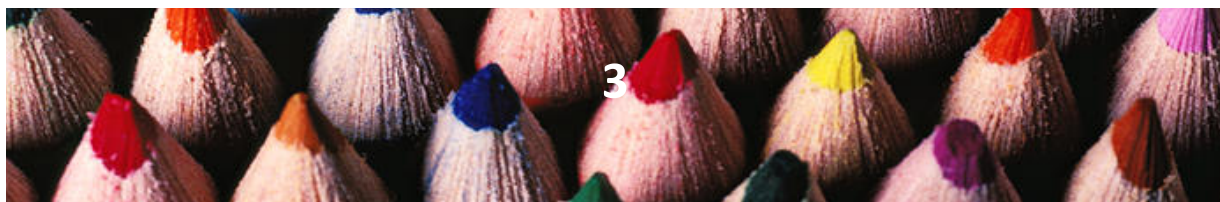
Net als andere jaren is de leden van het APP dit jaar ook gevraagd naar hoe waarschijnlijk zij het achten in de toekomst in een onveilige situatie terecht te komen. En dan specifiek een toekomstige onveilige situatie, omdat zij LHBTI burger zijn. Op een schaal van 0 (zeer onwaarschijnlijk) tot 10 (zeer waarschijnlijk) geven zij gemiddeld een 3,7 (net als in de voorgaande jaren).

In de analyse van de resultaten zien we naar voren komen **dat transgenders eerder verwachten in een onveilige situatie terecht te komen dan cis mannen en vrouwen**. Daarnaast blijken inkomen, opleidingsniveau of het stadsdeel waarin men woonachtig is niet van invloed te zijn op deze score. Wel laten de resultaten zien dat **panelleden die eerder slachtoffer zijn geweest van anti-homodiscriminatie iets sterker verwachten (weer) in een onveilige situatie terecht te komen dan panelleden die hier geen ervaring mee hebben gehad**.

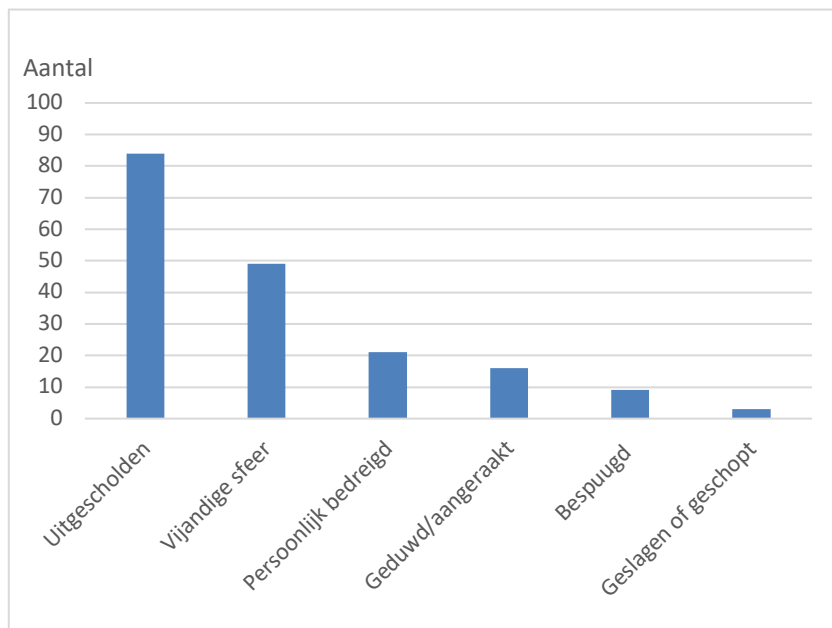
DEEL 3: MEEGEMAAKTE ONVEILIGE SITUATIES

Percentage respondenten dat onveilige situatie heeft meegemaakt blijft stabiel

Van alle respondenten geeft ongeveer een kwart (N=106) aan een onveilige situatie te hebben meegemaakt. Dit percentage komt overeen met de resultaten van 2016 en 2015. Ook toen gaf een kwart van de respondenten aan een onveilige situatie te hebben meegemaakt.

Figuur 3. Meegemaakte onveilige situaties in 2018.

Toelichting figuur 3: De respondenten die hebben aangegeven dat ze minstens één onveilige situatie hebben meegemaakt het afgelopen jaar (106 respondenten), hebben daarna de vraag gekregen waar de onveilige situaties uit bestonden. Zij hebben zo samen 182 onveilige situaties beschreven. In de grafiek worden de absolute aantallen getoond.

Bij de meerderheid van de situaties ging het om uitschelden en een vijandige sfeer. Daarnaast hebben de leden die onveilige situaties meemaakten ook in mindere mate te maken gehad met fysieke bedreigingen zoals aanrakingen, geduwd of bespuugd worden en ook soms geslagen of geschopt worden (zie Figuur 3). Deze resultaten geven hetzelfde beeld als de resultaten van 2016.

Ouderen hebben een kleinere kans om een onveilige situaties mee te maken

Uit het onderzoek komt naar voren dat panelleden in de leeftijdscategorie 16-41, 42-51 en 51-61 een grotere kans (42,1%, 50% en 26,4%) hebben om een onveilige situatie mee te maken dan panelleden in de leeftijdscategorie 62-87 (16,8%).

Een opvallend resultaat is dat er dit jaar geen significante resultaten zijn gevonden tussen lesbiennes en homoseksuelen. In 2016 hadden homoseksuelen een grotere kans om een onveilige situatie mee te maken dan lesbiennes. In dit onderzoek van 2018 zijn deze resultaten niet teruggevonden.

Biseksuelen hebben wel nog steeds een grotere kans (55,1%) om een onveilige situatie mee te maken dan lesbiennes (24,7%).

Over de kans voor transgenders om een onveilige situatie mee te maken kon dit jaar geen uitspraken worden gedaan, vanwege de lage aantallen. In 2016 was die kans in ieder geval wel groter ten opzichte van lesbiennes.

Onveilige situaties vooral in de eigen straat, horeca en na het uitgaan

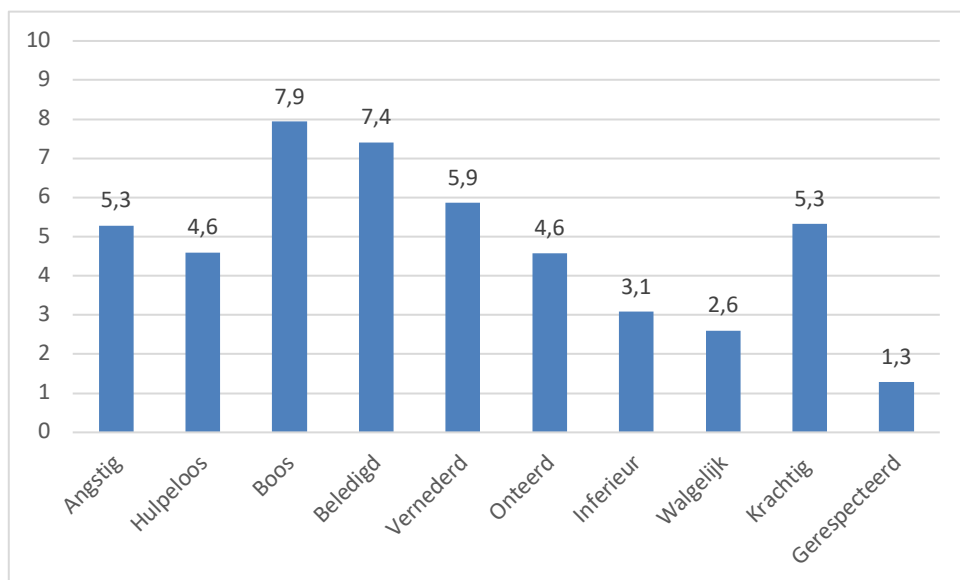
In 2015 en in 2016 vonden onveilige situaties met name plaats bij het naar huis gaan na het uitgaan. In 2017-2018 is het aantal keer dat dit wordt genoemd aanzienlijk minder dan in 2016 en 2015 en wordt bij het naar huis gaan na het uitgaan 13 keer genoemd. De eigen straat wordt met 15 keer het vaakst aangegeven en horeca- en uitgaansgelegenheden in het algemeen 14 keer. Dit is een stijging ten opzichte van 2016. Onveilige situaties in de eigen straat en in horeca- en uitgaansgelegenheden in het algemeen worden in 2018 vaker genoemd dan onveilige situaties bij het naar huis gaan na het uitgaan. Op het werk wordt 10 keer genoemd en is daarmee ongeveer gelijk gebleven met 2016. In LHBTI horeca- en uitgaansgelegenheden wordt minder aangegeven dan in 2016.

Ook vullen veel panelleden een 'andere plaats' in waar de onveilige situatie heeft plaatsgevonden. Het gaat dan vooral om op straat (6 keer), in de wijk waar iemand woont (5 keer) en in het openbaar vervoer (4 keer).

Emoties na een onveilige situatie divers

De mensen die een onveilige situatie hebben meegemaakt, hebben aan de hand van verschillende emoties aangegeven hoe ze zich voelden na de situatie. Net als in 2015 en 2016 **voelen mensen zich vooral boos, beledigd en vernederd (negatieve emoties)** (zie Figuur 4). Daarnaast gaven respondenten aan zich ook **krachtig (positieve emotie) te voelen, iets wat op weerbaarheid wijst**.

Figuur 4. Gevoel in een onveilige situatie

Toelichting Figuur 4: De respondenten die hebben aangegeven dat ze minstens één onveilige situatie hebben meegemaakt het afgelopen jaar (106 respondenten), hebben daarna de vraag gekregen hoe ze zich voelden in deze onveilige situaties op een schaal van 0-10. In de grafiek wordt de gemiddelde waarde per gevoel weergegeven.

Reactie op onveilige situaties

Net zoals in 2015 en 2016 **reageren mensen in eerste instantie vooral verbaal op onveilige situaties (n=50)**. Daarnaast reageren veel leden van het APP niet als ze in een onveilige situatie terecht zijn gekomen (N=31), of reageren ze door te doen alsof er niets gebeurd is (N=29). Een aantal reacties werden in 2018 vaker genoemd, terwijl het aantal respondenten in 2018 lager is. Het gaat om de reacties wegvlugten (N=14 in 2018 tegenover N=9 in 2016), anderen om hulp vragen (N=15 in 2018 tegenover N=5 in 2016) en 112 bellen N=9 in 2018 tegenover N=8 in 2016). **Zeventien mensen hebben aangegeven op een later moment aangifte te hebben gedaan. Dit is zes keer meer genoemd dan in 2016, ondanks dat het absolute aantal respondenten dat aangeeft een onveilige situatie meegemaakt te hebben lager is dan in 2016.** Ook is er een stijging in het plaatsen op sociale media. In 2016 werd dit 12 keer genoemd in 2018 wordt het 16 keer genoemd.

Omstanders negeren de situatie vaak

Van de 106 panelleden die minstens één onveilige situatie hebben meegemaakt, geven er 39 aan dat er bij een onveilige situatie geen omstanders aanwezig waren. Bij 61 respondenten waren er tijdens de onveilige situatie bekenden aanwezig en bij 34 van de respondenten waren er onbekenden aanwezig. Wanneer er onbekende omstanders aanwezig waren, werd de situatie in de meeste gevallen genegeerd. Dat was in 2016 ook het geval. In sommige gevallen namen de omstanders het verbaal op voor het slachtoffer, in een enkel geval deden de omstanders mee met de agressor en in enkele gevallen werd de politie gebeld. Dit geeft hetzelfde beeld als in 2016.

Gedragsaanpassingen: onveilige situaties en plekken mijden en niet opvallen

De leden van het APP hebben allerlei tactieken om zich in het dagelijks leven veiliger te voelen als LHBTI. De belangrijkste drie hebben, net als in 2016, te maken met vermijden:

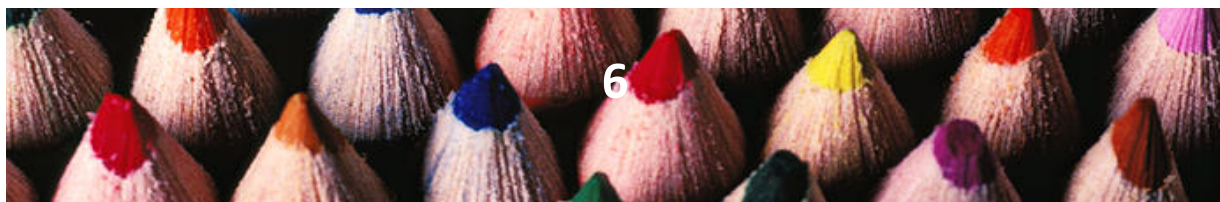
- omlopen bij een onveilige situatie,
- bepaalde onveilige plekken vermijden,
- proberen in een veilige buurt te gaan wonen.

Als vierde noemen de APP-leden echter een meer actieve tactiek die wijst op weerbaarheid:

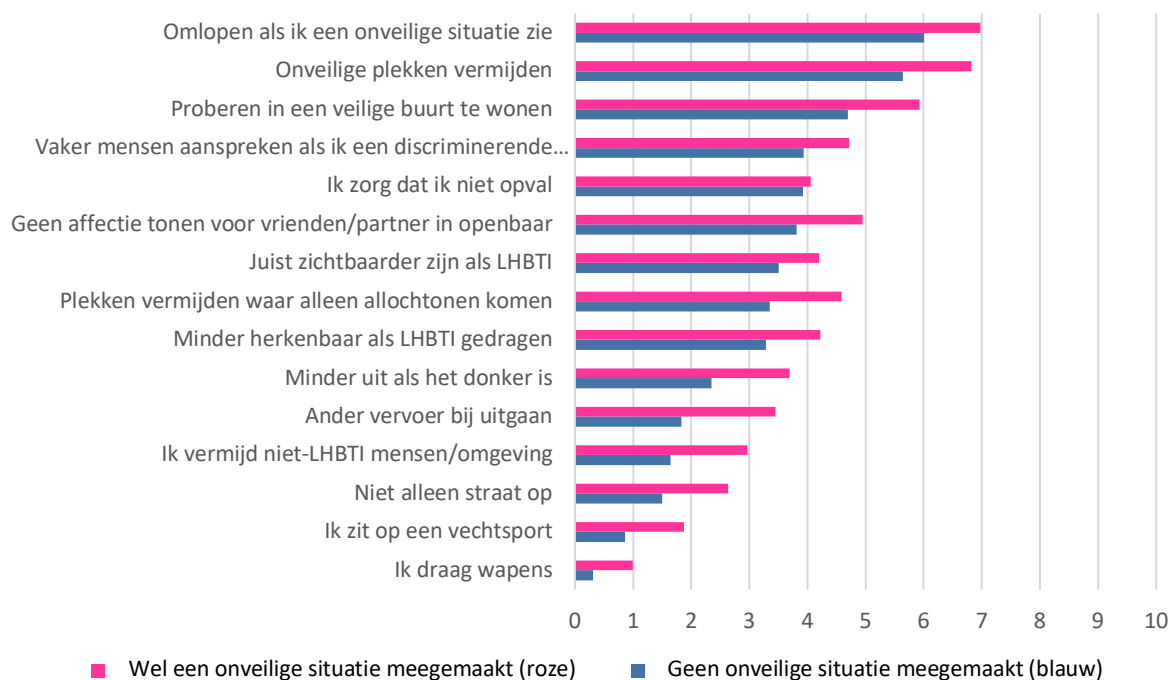
- **vaker mensen aanspreken als ik een discriminerende situatie zie.**

Dit wordt wel weer gevolgd door tactieken om niet herkenbaar te zijn als LHBTI: geen affectie tonen voor vrienden of de partner en proberen niet op te vallen.

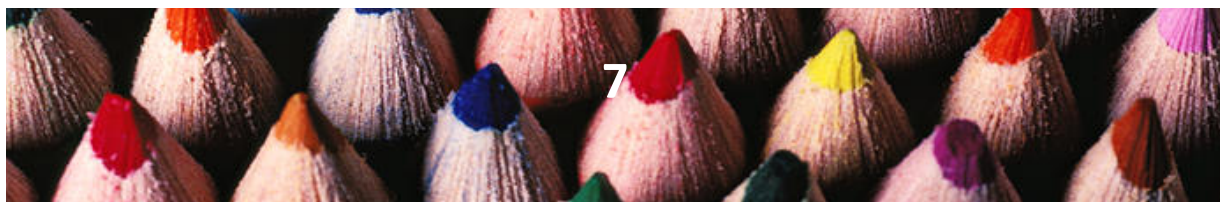
Een groot deel van de gedragsaanpassingen doen mensen die al eerder een onveilige situatie hebben meegemaakt meer of vaker dan de mensen die geen onveilige situatie hebben meegemaakt (zie Figuur 5).

Figuur 5: Gedragsaanpassingen om zich veiliger te voelen als LHBTI van mensen die wel/niet een onveilige situatie hebben meegemaakt.

Toelichting Figuur 5: Respondenten hebben op de schaal van 0 tot 10 aangegeven in hoeverre ze bepaalde dingen doen om zichzelf veiliger te voelen als LHBTI. Er is statistisch getoetst of er verschillen zijn tussen respondenten die een onveilige situatie hebben meegemaakt en zij die geen onveilige situatie hebben meegemaakt. Dit is bij meerdere gedragsaanpassingen het geval (allemaal behalve Ik zorg dat ik niet opval en Juist zichtbaarder zijn als LHTBI). N=427 (geen situatie meegemaakt N=321; situatie meegemaakt N=106).

Conclusie

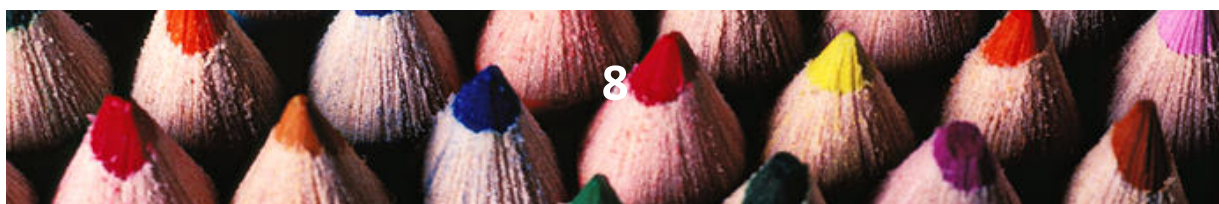
Het veiligheidsgevoel van de APP-leden ligt met een 7,9 vrij hoog. Dat is een positieve uitkomst. **Wel valt op dat het veiligheidsgevoel vrij constant is en niet verbeterd is ten opzichte van de afgelopen jaren, ondanks al het beleid vanuit verschillende organisaties hierop.** Ook het aandeel panelleden dat het afgelopen jaar een onveilige situatie heeft meegemaakt ligt nog even hoog als in voorgaande jaren (een kwart). Groepen die extra kwetsbaar zijn en een lager veiligheidsgevoel hebben zijn: jongere LHBTI-burgers, alleenstaanden, zij die al eerder een onveilige situatie meegemaakt hebben en mensen met een laag inkomen/laag opleidingsniveau. Dit wijst op een kloof tussen verschillende groepen en vraagt om aandacht voor deze kwetsbare groepen.

Specifiek voor Amsterdam zien we dat panelleden zich hier onveiliger voelen dan de panelleden van buiten Amsterdam. Waar Nieuw-West en Noord vorig jaar nog het laagste veiligheidsgevoel kenden, is dit jaar Zuidoost het stadsdeel met het laagste veiligheidsgevoel.

Hoewel panelleden zich gemiddeld dus redelijk veilig voelen, zien we wel dat velen wel hun gedrag aanpassen om onveilige situaties te voorkomen. Ze vermijden bepaalde plekken en situaties, proberen niet op te vallen en tonen geen affectie voor hun partner in het openbaar. Dit blijft reden tot zorg, voor een land en een stad die veilig en open wil zijn en waar iedereen zichzelf mag zijn.

Op een onveilige situatie reageren de meesten verbaal, ze reageren helemaal niet of ze doen alsof er niets gebeurd is. Slechts een minderheid doet achteraf aangifte. Positief is dat het wel lijkt of er iets meer mensen achteraf aangifte hebben gedaan bij de politie dan in eerdere jaren. In volgende jaren zal duidelijk worden of deze tendens doorzet.

De resultaten van dit onderzoek benadrukken opnieuw hoeveel impact van het meemaken van een onveilige situatie heeft. Ongeveer een kwart van de APP-leden geeft aan in het afgelopen jaar een onveilige situatie meegemaakt te hebben. Zij die een dergelijke situatie meegemaakt hebben voelen zich minder veilig, maar geven ook vaker aan hun gedrag aan te passen om zich veiliger te voelen. Daarnaast verwachten ze vaker in de toekomst opnieuw in een onveilige situatie terecht te komen. Onderzoek onder LHBTI slachtoffers in Nederland (Feddes & Jonas, 2016) heeft laten zien dat betere ondersteuning van LHBTI-burgers die dergelijke onveilige situaties hebben meegemaakt helpt bij het verwerken ervan, waardoor de impact op hun dagelijkse leven kan worden beperkt.

Methodologische verantwoording

Het Amsterdam PinkPanel (APP) is een samenwerking tussen de Universiteit van Amsterdam en het COC Amsterdam. Het telt ruim 1500 leden die regelmatig gevraagd worden om deel te nemen aan onderzoek over verschillende onderwerpen. De leden van het APP zijn relatief hoog opgeleid, hebben relatief hoge inkomens en zijn relatief vaak van Nederlandse afkomst. De resultaten die in dit onderzoeksrapport gepresenteerd zijn, zijn afkomstig uit het buurtveiligheidsonderzoek, dat in het voorjaar van 2018 uitgevoerd is (N=427). Om het algemene veiligheidsgevoel te meten is de volgende vraag gesteld: 'In het algemeen, hoe veilig voelt u zich als LHBTI-er in uw leefomgeving?' (schaal van 1 tot 10). Om te meten in welke mate leden van het APP verwachten in een onveilige situatie terecht te komen, is gevraagd: 'In het algemeen, hoe waarschijnlijk acht u het dat u in onveilige situaties terecht gaat komen omdat u LHBTI bent, in de komende 12 maanden?' (schaal van 1 tot 10). Verder is hen gevraagd hoe veilig zij zich voelen op een aantal plekken, of zij een onveilige situatie hebben meegemaakt en hoe ze daarop gereageerd hebben. Om verschillen tussen groepen te toetsen is gebruik gemaakt van lineaire regressieanalyse en onafhankelijke t-toetsen. Er is gekeken of correctie voor demografische kenmerken, geaardheid, uit de kast zijn en stadsdeel de onderzochte relaties beïnvloedde. Dit was nauwelijks het geval. De getoonde waarden zijn niet gecorrigeerd.

Vragen en contact

Heeft u naar aanleiding van deze factsheet en onderzoeksrapportage vragen of opmerkingen? Dan kunt u contact opnemen met COC Amsterdam/AmsterdamPinkPanel (amsterdampinkpanel@uva.nl of amsterdampinkpanel@cocamsterdam.nl). Wilt u meer weten over Roze in Blauw of het Meldpunt Discriminatie? Bezoekt u dan eens:

- <https://www.politie.nl/mijn-buurt/lokale-initiatieven/05---amsterdam/roze-in-blauw.html>
- <http://www.mdra.nl/>

Deze rapportage gebruiken

Wilt u (onderdelen van) deze rapportage gebruiken of overnemen? Dat mag! We vragen u dan wel dit rapport te noemen:

COC Amsterdam en UvA (2018) LHBTI-burgers passen hun gedrag aan om onveilige situaties te voorkomen. De resultaten van het buurtveiligheidsonderzoek van het AmsterdamPinkPanel 2018

Verwijzingen

Feddes, A. R. & Jonas, K. (2016). LGBT Hate Crime, Psychological Well-Being, and Reporting Behaviour: LGBT Community and Police Perspectives. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam

Pdf te downloaden van: <http://www.amsterdampinkpanel.nl>

